

ISTRAŽUJEMO Pretvaranje lokalnih samouprava u investicijske

Dugopolje: selo u kojem se živi 260 puta bolje od prosjeka Hrvatske

Dugopolje je apsolutno gospodarsko čudo na lokalnoj razini, a primjer je uspješne općine u koju bi se mogla ugledati cijela Hrvatska. Uspjeh nekadašnjeg siromašnog sela temelji se na viziji lokalnih čelnika, autocesti i brzom administrativnom razvoju. U istraživanju indeksa razvijenosti lokalnih jedinica koje je 2010. proveo Institut za međunarodne odnose Dugopolje je zauzelo prvo mjesto, jer mala općina osigurava 260 posto bolji život od prosjeka Hrvatske. Rekordni su prihodi proračuna iznosili 232 milijuna kuna, a samo za usporedbu, bez poduzetničke zone godišnji prihod bio bi manji od 2 milijuna kuna. Realni potencijal općine za prikupljanje poreza i pristojbi realno je manji, jer je oko 300 milijuna kuna u posljednjih deset godina ostvareno prodajom zemljišta ulagačima, koji su gotovo pa napunili poduzetničke zone. Do danas je prodano više od 80 posto općinskog zemljišta, ali je Dugopolje postalo sinonimom za poduzetničku i gospodarsku zonu. I tako dok mnoge od više od 300 zona u Hrvatskoj zjape prazne, u dugopoljskoj zoni ulagači nemaju ni olakšice na dobit, plaćaju priloge, a zemljište danas stoji više od 150 eura po četvornom metru

Uspjeh nekadašnjeg siromašnog sela temelji se na viziji lokalnih čelnika, autocesti i brzom administrativnom razvoju. U istraživanju indeksa razvijenosti lokalnih jedinica koje je 2010. proveo Institut za međunarodne odnose Dugopolje je zauzelo prvo mjesto, jer mala općina osigurava 260 posto bolji život od prosjeka Hrvatske

Do danas je prodano više od 80 posto općinskog zemljišta, ali je Dugopolje postalo sinonimom za poduzetničku i gospodarsku zonu. I tako dok mnoge od više od 300 zona u Hrvatskoj zjape prazne, u dugopoljskoj zoni ulagači nemaju ni olakšice na dobit, plaćaju priloge, a zemljište danas stoji više od 150 eura po četvornom metru

Danas gotovo ne postoji veća hrvatska i regionalna tvrtka, koja nema prostore u Dugopolju

nas stoji više od 150 eura po četvornom metru.

Otvoreno je oko 3000 radnih mjesta, a uloženo gotovo pet milijardi kuna u zonu pa općina gotovo i nema nezaposlenih. Novim će se projektima koji se već planiraju povećati broj radnih mjesta za 50 posto, na čak 4500, čime će se premašiti broj mjesta Dugopolja.

Ipak, ono što je najveće bogatstvo Dugopolja nisu ni stadion za lokalni nogometni klub u koji je uloženo više od 90 milijuna kuna ni olimpijski bazen, koji se gradi, nego to da je osigurana trajna i stabilna zaposlenost. Naime, prihodi od poreza na dohodak pokazuju da je od 2008. do 2010. Dugopolje povećalo broj zaposlenih,

ono što je najveće bogatstvo Dugopolja nisu ni stadion za lokalni nogometni klub u koji je uloženo više od 90 milijuna kuna ni olimpijski bazen, koji se gradi, nego to da je osigurana trajna i stabilna zaposlenost. Naime, prihodi od poreza na dohodak pokazuju da je od 2008. do 2010. Dugopolje povećalo broj zaposlenih,

dok je u Hrvatskoj u te dvije godine izgubljeno više od 100.000 radnih mjesta. O interesu za poslovanje u Dugopolju dovoljno govori podatak da je u jeku financijske krize i zatvaranja tvrtki općina povećala prihode od komunalne naknade sa 5,7 milijuna kuna u 2008. na 12,4 milijuna kuna u 2010. Općina je to koja daje pozajmice i izdaje kredite, a za plaćanje kamata na kredite u cijeloj je godini potrošila manje od 60.000 kuna. Prikupljene prihode od prodaje zemljišta, poreza i parafiskalnih nameta troše na kapitalna ulaganja, a samo 2,3 posto proračuna potroši se na godinu na plaće 24 zaposlenika općine. Prema bilanci imovine i obveza općine vidi se da su stekli nekretnine u vrijednosti od 108 milijuna kuna, a grade iz vlastitih sredstava objekte vrijedne 260 milijuna kuna, dok unatoč tom velikom ciklusu ulaganja imaju samo 1,2 milijuna kuna kredita.

Brojke iz Dugopolja zvuče fascinantno, naročito kada se tome pribroji da unatoč bogatstvu općine lokalne čelnike nije obuzela pohlepa, što je vidljivo i iz činjenice da u bilanci imaju prijavljena službena vozila u ukupnoj vrijednosti od jedva 45 tisuća kuna.

Kvaliteta i postupni razvoj Viškova od osnutka su privukli više od osam tisuća novih stanovnika

Viškovo: poticanje poduzetništva i obrtnika

Viškovo, općina pokraj rijeke, jedna od lokalnih jedinica u Hrvatskoj s visokim standardom svojih stanovnika, a u istraživanju transparentnosti rada osvojila je visoko osmo mjesto. Gospodarski razvoj općine i kvalitetan život stanovnika temelji se na razvoju gospodarske zone, koja osigurava proračunske prihode. Na području Viškova dvije su poslovne zone na površini od 31 hektara, u kojima posluje oko 60 tvrtki, među kojima su najveće Plodine, Perutina Ptuj i Zvečvo.

U Viškovo su dvije poslovne zone na površini od 31 hektara, u kojima posluje oko 60 tvrtki, među kojima su najveće Plodine, Perutina Ptuj i Zvečvo. Osim što rade transparentno, lokalne se vlasti trude poticati malo poduzetništvo i obrtništvo. Viškovo se, za razliku od Dugopolja, specijaliziralo za male poduzetnike, a putem Programa poticanja razvoja gospodarstva niz su godina subvencionirali kamate obrtničkim kreditima. Napori su

Novigrad: najbogatiji grad u zemlji

Novigrad je jedan od najbogatijih gradova u Hrvatskoj, a tradicija u turizmu osigurala je njegovim stanovnicima visok standard na kojem im velik dio ostatka zemlje može samo pozavidjeti. Zanimljivost gospodarstva toga istarskog grada u tome je što se kombinira turizam s jedne strane te razvoj poduzetničke zone s druge.

Novigrad ima oko 4300 stanovnika, a nezaposlenost je na prirodnoj razini, odnosno samo oko šest posto. U turističkoj se sezoni radna snaga mora uvoziti iz drugih lokalnih jedinica, a tajna uspjeha toga gradića koordinacija je rada gradskih vlasti s najvećim tvrtkama u Novigradu. Turizam kao najvažnija grana lokalnoga gospodarstva vezana je uz hotelijera Novigrad Lagunu, a gospodarski procvat grad je osigurao gradnjom poduzetničke zone u kojoj posluje jedna od najpoznatijih hrvatskih tvrtki - Solaris.

Osim Solarisa, proizvođača fotonaponskih čelija, koji redovno osvaja nagrade za najvećeg izvoznika u Italiju, u poslovnoj zoni Sv. Vidala posluje još desetak tvrtki među kojima je i Faisa, koja izrađuje futrole

Novigrad ima oko 4300 stanovnika, a nezaposlenost je na prirodnoj razini, odnosno samo oko šest posto

U turističkoj se sezoni radna snaga mora uvoziti iz drugih lokalnih jedinica, a tajna uspjeha toga gradića koordinacija je rada gradskih vlasti s najvećim tvrtkama u Novigradu

ke oaze u koje se slijeva novac i otvaraju radna mjesta

duzetništva i obrtnika

mjerivosti na male tvrtke i obrte znatno manjim ulaganjima općina je u 2011. ostvarila oko 12,3 milijuna kuna komunalnih doprinosa i naknada. Uz to ostvaruje oko 18 milijuna kuna dohoda od dohodak i priloga, a o tome koliko se trudi osloboditi poduzetnike nepotrebnih troškova najbolje govori podatak da je cijelu godinu ubrala samo 65.000 kuna na ime administrativnih pristojbi, što je jedan od većih prihoda lokalnih vlasti.

Sve četiri spomenute općine dijele štedljivost prema troškovima takozvanog »hladnog pogona«, a Viškovo troši oko pet milijuna kuna na plaće zaposlenika općine koja se skrbi o gotovo 15 tisuća stanovnika. Ulaže se mnogo u infrastrukturu i nekretnine. U tekućoj godini tako namjeravaju uložiti oko 27 milijuna kuna u građevinske objekte i kupnju zemljišta i zbog toga su

planirali deficit proračuna od gotovo 14 milijuna kuna. To neće značiti i velike kredite u budućnosti, jer Viškovo na računima čuva više od 10 milijuna kuna viškova iz prethodnih godina, kojima će pokriti većinu planirane deficita. O razvoju općine svjedoči i to da iz godine u godinu povećavaju prihode proračuna, koji će se prema planu za 2012. povećati za 10 posto u odnosu prema godini prije.

U proračunu općine ima mjesta i za poticanje gospodarstva, kojem će dodijeliti oko milijun kuna pomoći, a bit će novca i za završetak dječjeg vrtića, ekološku javnu rasvjetu te gradnju vodovodne mreže i kanalizacije. Kvaliteta i postupni razvoj Viškova od osnutka su privukli više od osam tisuća novih stanovnika pa je sada to najveća općina Primorsko-goranske županije, nakon Rijeke.

Stankovci: načelnik općine s vizijom za posao stoljeća

Za uspjeh na početku možda i jesu dovoljni autocesta i dobar projekt, ali za natjecanje s konkurencijom nužna je inventivnost koju očito imaju u Stankovcima. To skromno selo u Ravnim kotarima promijenilo je sudbinu uz pomoć Srđana Segvića, koji je nakon uspjeha Dugopolja izradio projekt za Stankovce. Ipak, od napola pune poduzetničke zone Stankovci su se izdvojili modernom idejom: prva su poduzetnička zona u kojoj će se graditi solarna elektrana! U poduzetničkoj zoni Novi Stankovci tako se prodaje 64 hektara, a projekt koji je u posljednjoj fazi pripreme zapravo će se pokazati kao posao stoljeća za lokalno stanovništvo i općinu.

Zasad je dobivena lokacijska dozvola i suglasnost HEP-a za priključak na elektrodistribucijsku mrežu pa prodaja zemljišta zainteresiranim ulagačima može početi. Riječ je poslu stoljeća zato što je lokalno stanovništvo i općina zemlju kupovalo po cijeni od 1000 kuna, a prodavat će je po pet eura po četvornom metru, što znači da će zaraditi 370 puta više od uloženo. Interes za projekt pokazale su tvrtke koje su spremne graditi elektrane ukupne snage 20 megavata, ali dozvola za priključak vrijedi samo za 6 megavata, pa će projekt morati ići u fazama.

I za solarnu elektranu, ali i za privlačenje ostalih tvrtki u zonu Novi Stankovci najzaslužniji je načelnik općine Željko Baradić. Dugogodišnji lokalni čelnik osmislio je projekt zone s pomoću donacije države u koji je poticajima privukao prve ulagače. Naime, prvim ulagačima zemljište se doslovice darovalo, odnosno naplaćivalo se samo kuna po kvadratu, a danas je cijena lagano skočila na pet eura. Općina je zaradivala na komunalnoj naknadi koja iznosi

15 kuna po prostornom metru, ali je i tu lokalna vlast izašla u susret ulagačima. Oni koji registriju tvrtku u općini plaćaju tek 13,5 kuna po prostornom metru, a da bi privukli ulaganja i rasteretili investitore u fazi gradnje u prve tri godine postoje olakšice i na plaćanje komunalne usluge. Tako se u prvoj godini poslovanja plaća 25 posto, u drugoj 50, a u trećoj 75 posto ukupne komunalne naknade. U zonu su potaknuti poticajima i infrastrukturom došli ulagači koji su zauzeli 28 hektara površine, a zapošljavaju oko 600 radnika.

Naipoznatija tvrtka u Stankovcima je Ostrea, koja gradi novu tvornicu vrijednu 40 milijuna kuna. Tvrtka iz Benkovca, najveći proizvođač slane ribe u Hrvatskoj, seli se u Poslovnu zonu Novi Stankovci i pokreće vlastitu robnu marku slane ribe Ostrea. Uložili su u pogon 40 milijuna kuna da bi proširili proizvodnju, a zapošljavaju dvjestotinjak radnika. Izvoze soljene inčune u 36 država u koje plasiraju čak 98 posto proizvodnje. Mnogi nisu vjerovali Baradiću, koji je uspio prodati cijelu zonu i uvjeren je da će uspjeh ponoviti i sa solarnom elektranom. U Nove Stankovce je u prvoj fazi uloženo 12 milijuna za gradnju infrastrukture, a ulagači su to vratili s investicijama teškima 350 milijuna kuna. Profitirala je i država koja je uložila u zonu oko šest milijuna kuna, a kroz poreze ulagačima iz nje zaradila više od 90 milijuna kuna. U proračunu države za 2012. Stankovcima je u prepolovljenoj pomoći na samo 45.000 kuna, ali to ne brine načelnika Baradića, koji kaže da njegova uspješna općina toliko potroši na papir. Niemu je, kaže, najvažnije to što su s pomoću države na svom području naučili proizvoditi novac.

Općina je zaradivala na komunalnoj naknadi koja iznosi

Prvim ulagačima zemljište se u Stankovcima doslovice dalo, odnosno naplaćivalo se samo kuna po kvadratu, a danas je cijena - pet eura